

Kinder Torah

Parashas Vayigash

Don't Hurt Back

“Ouch!”

“What happened, Sari?”

“Rivkie hit me, Imma.”

“Why did you do that Rivkie?”

“Because Sari pushed me, Imma.”

“Why did you push her, Sari?”

“If you would know what she said about me, Imma...”

“I see. Sari is hurting Rivkie because Rivkie hurt her. And Rivkie is hurting Sari because Sari hurt her.”

“Right, Imma.”

“Each one of you thinks that it is okay to hurt someone who has hurt you.”

“Isn't it, Imma? After all, if my sister does not treat me properly, why should I be careful about her feelings?”

“Let us see what Yosef HaTsaddik has to say about that. His brothers hurt him terribly. At first, they wanted to kill him. Then they left him in a pit to die. Finally, they sold him as a slave.”

“That is truly horrible, Imma.”

“Yes, girls. However, Yosef was a tsaddik. Hashem was with him. He did not stay a slave, but rose to become second in command of Mitzrayim. Twenty-two years after the sale, Hashem united Yosef and his brothers. He recognized them, but they did not know who he was. When he finally revealed himself they were shocked. What was his reaction?”

“He must not have treated them nicely after what they did to him.”

“You might think so girls; however, Yosef was a tsaddik. He comforted and appeased them. Rav Yerucham Levovitz is in awe of Yosef's *middos*. We are all familiar with the obligations of the person who hurts someone else. He must apologize and repay the damage that was done. What about the obligations of the one who was hurt?”

“Obligations? He was wronged, Imma!”

“True, Sari, however, there are still *mitzvos bein adam lichaveiro* (between man and his fellow) telling us how to treat people. We may not insult them or hurt their feelings even if they wrong us. That is exactly what Yosef HaTsaddik did. He was careful with the feelings of his brothers. They felt so ashamed of what they had done. He could have hurt their feel-

ings even more by telling them how much suffering they had caused him. Instead, he comforted them. ‘And now do not be distressed, or angry with yourselves, for having sold me here; for Hashem sent me ahead to be a provider’ (Bereshis 45:5). Yosef knew that everything was *min HaShomayim* (from Heaven). The brothers were just agents

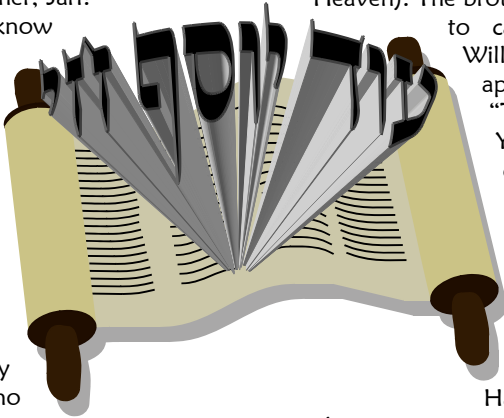
to carry out Hashem's Will. Therefore, he appeased them.”

“The greatness of Yosef is so compelling that it is frightening.”

“That is exactly what Rav Yerucham says, Rivkie. We can take a big lesson from Yosef

HaTsaddik – what

madraygas a person can reach.”

Kinderlach . . .

How do we react when someone hurts us? “I'll get him back!” Wrong! Besides transgressing two mitzvos in the Torah (bearing a grudge and taking revenge), you are showing very bad middos. “I won't hurt him, but I just won't be nice to him.” Wrong again! You are still bearing a grudge, and you are hurting his feelings and not being nice to him. “I will realize that the hurt was min HaShomayim, forgive him in my heart, and attempt to speak to him about my feelings.” Right! You have accomplished something truly awesome. You have shown a very good middah. You are on your way to being a tsaddik, just like Yosef.

He's Really Alive!

“Yosef is still alive!” (Bereshis 45:26).

This is one of the most startling statements in the entire Torah. Yaakov Avinu's son, who was missing for twenty-two years, had been found. What thoughts could have been running through Yaakov's mind when he heard these words? “Is it really Yosef? Even if he is still living, where is he? What has he become after twenty-two years outside of his father's house? Perhaps he is an idol worshipper (*cholila*) or a lowly person who runs after his *tayvas* (desires). Will I even recognize him?” These outcomes were all quite possible.

Rav Zalman Sorotzkin shows how the verse itself conveys the message of Yosef's

elevated status. “Yosef is still alive!” Alive? Yes, *really* alive. Who is truly alive? The tsaddik. He is living the true life – the life of Torah – which fills every moment with deep meaning, eternal reward, and *nachas* to The Almighty and His creations. Yosef is alive – truly alive! He is living the pure life of a tsaddik!

This was no small feat in the land of Mitzrayim – the most immoral place in the world. When the brothers first arrived there, they feared the worst for Yosef. They began to search for him in the bad places. Boruch Hashem, they did not find him there. He had withstood the test. Rav Sorotzkin darshens, “He was the ruler in the entire land of Mitzrayim!” He rules over his Yetzer Hora in Mitzrayim – that land filled with *tumah* (impurity).

Yaakov Avinu was still not convinced. What about Yosef's Torah learning? What became of that during the twenty-two years in Mitzrayim? The verse again reveals the answer to this question. “However, when they related to him all the things that Yosef had told them, and he saw the wagons that Yosef had sent to transport him, then the spirit of Yaakov, their father, was revived” (45:27). Rashi interprets this verse to mean that Yosef sent Yaakov a sign that he had not forgotten the Torah that they learned together. When Yosef was taken away, they were in the midst of learning the parasha of “*egla arufa*.” Yosef sent “*agalos*” to his father Yaakov. “*Egla*” and “*agala*” are the same word. Those “*agalos*” conveyed to Yaakov that Yosef had not forgotten the “*egla arufa*.” He remained strong in his Torah learning! And so, we see that Yosef was alive – genuinely alive. He ruled over his Yetzer Hora, and learned Torah. This is the life of a tsaddik – the life of *emmes*.

Kinderlach . . .

There is living and there is living. As long as the neshama (soul) is in the guf (body), a person is technically alive. However, what is he doing? Eating, sleeping, and looking for petty pleasures? That is a low level of living. Rav Sorotzkin describes a much higher level of living: striving to overcome your Yetzer Hora. Rashi adds: learning Torah and remembering it (even after twenty-two years). This is living on a higher plane. This is the life of a tsaddik. We have Yosef as our example of how to live life. After all those years, he was really alive.

ההגדה לבנר

פרשת ויגש

חי באמת!

"עוד יוסף חי!" (בראשית מ"ה, כ"ו). זוהי אחת ההצהרות המפתיעות ביותר בכל התורה כולה. בנו של יעקב אבינו, שנעלם לפני עשרים ושתיים שנה, נמצא סוף סוף. אילו מחשבות עברו במוחו של יעקב כאשר שמע דברים אלה? "האם זה באמת יוסף? ואם הוא באמת עדיין חי, היכן הוא? מה נעשה איתו לאחר עשרים ושתיים שנה מחוץ לביתו של אביו? אולי הוא עובד עבודה זרה חלילה, או אדם בעל אישיות שפלה המכור לתאוותיו? האם אכיר אותו בכלל?" האפשרויות הללו היו אכן בגדר מציאות אפשרית.

הרב זלמן סורוצקין מראה כיצד הפסוק עצמו מעביר את המסר של מעמדו הרם של יוסף. "עוד יוסף חי!" חי? כן, חי באמת. מי באמת חי? הצדיק. הוא חי את החיים האמיתיים – חיי התורה – הממלאים כל רגע ורגע במשמעות עמוקה, בשכר נצחי ובנחת רוח לקב"ה ולברואיו. יוסף חי – חי באמת! הוא חי חיי טוהר של צדיק!

הישג זה לא היה דבר פשוט בארץ מצרים – המקום בעל הרמה המוסרית הנמוכה ביותר. כאשר האחים הגיעו לשם לראשונה, הם חששו מהגרוע מכל. הם חיפשו את יוסף בכל המקומות השפלים ביותר. וברוך ה', לא מצאו אותו שם. הוא עמד בנסיון. ודורש הרב סורוצקין, "הוא [יוסף] מושל בכל ארץ מצרים!" – הוא שולט על יצרו הרע במצרים – אותה ארץ מלאת הטומאה.

אך יעקב אבינו עדיין לא השתכנע. מה עם לימוד התורה של יוסף? מה קרה לתורה שלו בעשרים ושתיים השנים במצרים? התשובה לשאלה זו נמצאת גם כן בפסוק. "וידברו אליו את כל דברי יוסף אשר דיבר אליהם וירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אותו ותחי רוח יעקב אביהם" (מ"ה, כ"ז). רש"י מפרש פסוק זה שיוסף שלח ליעקב סימן שלא שכח את התורה שלמדו יחד. כאשר נמכר יוסף, היו הוא ואביו באמצע לימוד פרשת עגלה ערופה. יוסף שלח עגלות ליעקב אביו. **העגלות** האלה העבירו ליעקב את המסר שיוסף לא שכח את פרשת **עגלה ערופה**. הוא נשאר חזק בלימוד התורה! וכך אנו רואים שיוסף היה חי – באמת חי. הוא שלט ביצרו הרע ולמד התורה. אלה הם חיי צדיק – החיים האמיתיים.

לא "להחזיר"

"אוי!"
 "מה קרה, שרי?"
 "רבקה הרביצה לי, אמא."
 "רבקי, מדוע הרבצת לשרי?"
 "כי שרי דחפה אותי, אמא."
 "ומדוע דחפת אותה, שרי?"
 "אם היית יודעת מה שהיא אמרה לי..."
 "אני מבינה. שרי הכאיבה לרבקי כי רבקי הכאיבה לה, ורבקי הכאיבה לשרי כי שרי הכאיבה לרבקי."
 "נכון, אמא."

"ושתיכן חושבות שזה בסדר להכאיב למישהו שהכאיב לכן."
 "האם אין זה כך, אמא? הרי, אם אחותי איננה מתייחסת אלי יפה, מדוע שיהיה אכפת לי מהרגשות שלה?"
 "הבה נראה מה יש ליוסף הצדיק לומר על דברים אלה. אחיו פגעו בו נוראות. בתחילה רצו להרוג אותו; לאחר מכן השאירו אותו בבור כדי שימות שם. ולבסוף, מכרו אותו לעבד."
 "באמת נורא, אמא."

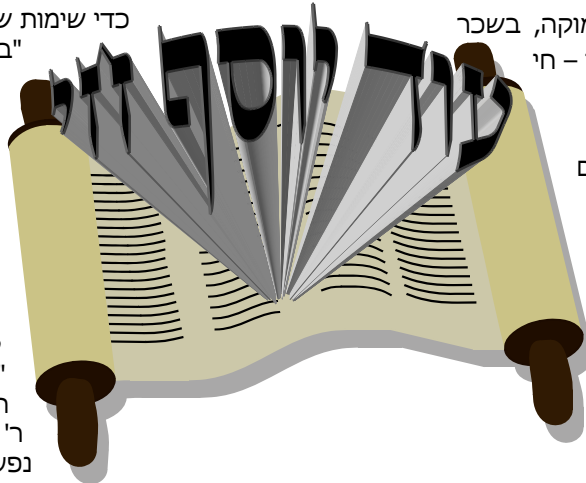
"נכון, בנות. אך יוסף היה צדיק. וה' היה אתו. הוא לא נשאר עבד, אלא עלה לגדולה, והפך למשנה למלך מצרים. עשרים ושתיים שנים לאחר המכירה, איחד ה' את יוסף עם אחיו. הוא זיהה אותם, אך הם לא ידעו מי הוא. כאשר התגלה להם לבסוף הם היו מזועזעים. מה היתה תגובתו?"

"הוא בטח לא התייחס אליהם יפה לאחר כל מה שעשו לו."

"כך אתן אולי חושבות, בנות. אך יוסף היה צדיק. הוא ניחם אותם ופייס אותם. ר' ירוחם לבוביץ זצ"ל כותב שהוא עומד נפעם מול מידותיו של יוסף. כולנו מכירות ההתחייבות של אדם שפגע באדם אחר. עליו לבקש סליחה ולשלם עבור הנזקים שגרם. ומה עם המחויבות של זה שנפגע?"

"מחויבות? הרי פגעו בו, אמא!"
 "נכון, שר, אך יש עדיין מצוות בין אדם לחברו האומרות לנו כיצד להתנהג כלפי אנשים. אסור לנו להעליב אותם או לפגוע ברגשותיהם – גם אם הם פגעו בנו. ויוסף אכן נזהר מלפגוע באחיו. הם התביישו כל כך במה שעשו. הוא יכול היה להכאיב להם עוד, בספרו להם כמה סבל הם גרמו לו. במקום זה, הוא ניחם אותם. 'ועתה אל תעצבו ואל ייחר בעיניכם כי מכרתם אותי הנה, כי למחיה שלחני אלוקים לפניכם' (בראשית מ"ה, ה'). יוסף ידע שהכל משמיי, ושהאחים היו רק שליחים לקיום רצון ה'. לפיכך, פייס אותם."

"גדולתו של יוסף כה מחייבת אותנו, שזה ממש מפיח."
 "זה בדיוק מה שאומר ר' ירוחם, רבקי. עלינו ללמוד מיוסף הצדיק, לאיזו מדרגה אדם יכול להגיע."

ילדים יקרים ...

כיצד אנו מגיבים כשמישהו פוגע בנו? "אחזיר לו מנה אחת אפיים!". לא נכון! מלבד שתי מצוות הלא-תעשה שעוברים עליהן אם אומרים כך ("לא תיקום" ו"לא תיטור"), הרי תגובה כזו מעידה על מידות רעות מאוד. "לא אפגע בו, אבל גם לא אתייחס אליו יפה". עדיין לא נכון! זוהי נטירה, וההתייחסות הקרירה עלולה לפגוע ברגשותיו. "אבין שהפגיעה הגיעה אלי מהשמיים, אסלח לו בלבי, ואנסה לדבר עמו על רגשותי". נכון! השגתם מעלה גדולה מאוד. הפגנתם מידה טובה מאוד. אתם בדרך להיות צדיקים, בדיוק כמו יוסף.

ילדים יקרים ...

יש חיים ויש חיים. כל עוד הנשמה נמצאת בגופו של האדם, האדם נחשב חי. אך מה הוא עושה בחייו? אוכל, ישן ותר אחר תענוגות הבל? זוהי דרגה נמוכה של חיים. הרב סורוצקין מתאר דרגה הרבה יותר גבוהה של חיים: עמל בהתגברות על יצר הרע. ומוסיף רש"י: לימוד תורה וזכירתה (גם אחרי עשרים ושתיים שנים). אלה הם החיים ברמה גבוהה. אלה הם חיי צדיק. יוסף משמש לנו דוגמא כיצד לחיות את חייו. אחרי כל אותן שנים, הוא היה באמת חי.